

Şərm əl-Şeyxdə Qəzza zolağın-
da mühəribəyə son qoyulması
ile bağlı saziş imzalanıb. Sənə-
di Donald Tramp və üç vasitəçi ölkə
- Türkiyə, Misir və Qətər imzalayıb.
ABŞ prezidenti Ukraynaya ciddi ya-
naşacağına söz verib. Tramp əvvəl-
cə qismüddətli səfər üçün İsrailə
gəlib. Knəssetdəki çıxışı zamanı Ya-
xın Şərqdə yeni eranın başlangığını
elan edib. İndi Rusiya və Ukraynani
barışdırmaq və ideal olaraq ırının
nüvə programını həll etmək vaxtıdır,
deyib.

Bu arada Misirin Şərm əl-Şeyx şəhərində
dünyanın ən güclü liderləri Qəzza zolağı ile
bağlı genişmiy়aslı konfransa toplaşıblar.
Tramp bir daha təntənəli şəkildə elan edib
ki, III Dünya Mühəribəsi Yaxın Şərqdə başla-
na bilərdi, amma buna imkan verilmədi, qar-
şısı alındı. Yeri gəlmışkən qeyd edək ki, Sülh
konfransı İsrailsiz və Rusiyasız baş tutub.
Benyamin Netanyahu şəxşən Donald
Tramp dəvət etsə də, baş nazir ölkəsindəki
bayram tədbirlərini əsas götürərək iştirak et-
meyib. Halbuki, Netanyahunun konfransda
iştirakına Türkiye Prezidenti Rəcəb Tayyib
Ərdoğan əngel olub. Rəcəb Tayyib Ərdoğanın
teyyarəni geri qaytarmağa və sammiti
boykot etməyə hazırlaşlığı barədə məlumat-
lar var idi. İmzalanması nəzərdə tutulan mü-
qavilənin qaranti Türkiye olduğu üçün buna
yol vermək olmazdı. Rusiyaya gəlincə, dəvət
sadəcə olaraq göndərilməyib.

İlham Əliyevi isə ABŞ və Misir prezidentləri dəvət edib

Xəber verdiyimiz kimi, Azərbaycan Res-
publikasının Prezidenti İlham Əliyev Amerika
Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti Donald
Trampın və Misir Ərəb Respublikasının Pre-
zidenti Əbdülfəttah əs-Sisinin dəvəti ilə Ya-
xın Şərq Sülh Sammitində iştirak etmək
 üçün Misirdə işgüzar səfərdə olub. Dövləti-
mizin başçısı oktyabrın 13-də Sammitin ke-
çirildiyi Şərm əl-Şeyx şəhərindəki Beynəl-

Regionda lider, dünyada böyük aktor

Sülh sammitində dünyanın ən
güclüləri sırasında Azərbaycan da var

xalq Konqres Mərkəzinə gəlib. Misir Ərəb
Respublikasının Prezidenti Əbdülfəttah əs-
Sisi dövlətimizin başçısını qarşılıyab.

Konfransda Qəzza zolağında sülhələ bağlı
sənədi dörd vasitəçi ölkə imzalayıb: ABŞ,
Qətər, Misir və Türkiyə. Azərbaycan Prez-
identi İlham Əliyev də daxil olmaqla ən azı 20
ölkə liderinin, o cümlədən Avropa və Yaxın
Şərqi əsas dövlətlərinin iştirakı ilə baş ve-
rib. Bu, həm də Donald Trampın sədrlik et-
mesinin əleyhine olmayan sülh şurası məsə-
ləsinə ve getdikcə zəifleyən BMT-nin roluna
aiddir. Qəzza zolağı etrafındaki vəziyyətə
qaydaraq, demək mümkündür ki, bu sənəd
sadəcə, kağız parçası deyil və razılaşmaların
iflasa uğraması ehtimalı yoxdur. Buna
baxmayaraq, baş verən hər şey əyani şəkil-
də göstərir ki, müxtəlif regionların, mədəniy-
yətlərin və dinlərin nümayəndələri problemlərin
müstəsna olaraq sivil yolla həllinə, zo-
rakılıq olmadan sülhün qurulmasına razıdır-

lar. Bütün bunların təməli İbrahim razılaşma-
larının genişlənməsi olmalıdır.

Hər şeyin bundan sonra ideal olacağını
düşünmək olmaz, ancaq arxada oturub heç
nə etməmək vəziyyəti daha da pisləşdirə bil-
lər. Eyni zamanda, bir daha sübüt olunur ki,
hətta sülhü də güc yolu ilə təmin etmək
mükündür. Bu formuldan istifadənin neticə
əldə olunmasında effektiv olduğunu düşünen
Almaniya kansleri Fridrix Merz artıq Trampı
Rusiya-Ukrayna münaqışesine de oxşar
üslü tətbiq etməyə çağırıb. ABŞ prezidenti
bununla yaxından məşğul olacağına söz ve-
rib.

Tramp-Əliyev görüşü və...

Tədbir başlamazdan əvvəl Amerika Bir-
leşmiş Ştatlarının Prezidenti Donald Tramp
dövlətimizin başçısını salamlayıb və prezidentlər birgə foto çəkdiriblər.

Sammitdə Prezident Donald Tramp
Azərbaycan və Ermenistan liderlərinin Va-
şington görüşüne toxunaraq deyib: "Budur,
mən bu yaxınlarda bu şəxs üçün mühəribəni
bitirdim. Azərbaycan, işimi bəyəndinizmi?
Bəs Sizin həmkarınız haradadır? Budur, bu-
radadır. Siz ikiniz artıq yola gedirsiniz, elə
deyilmə? Onlar 32 il mühəribə etdilər, biz isə
bir saatda bu məsələni həll etdik, elədirmi? İndi
onlar yola gedirlər, bu yaxşıdır, düşünürəm ki, bu əladır.

İmzalanma mərasimindən sonra bəyə-
natla çıxış edərkən ABŞ Prezidenti Donald
Tramp Ağ Evdə Azərbaycanla Ermənistan
arasında sülh gündəliyinin irəli aparılması
istiqamətində əldə olunmuş nailiyyətlərə toxu-
naraq bildirdi: "Burada Ermənistan və
Azərbaycan var. Biz bu mühəribəni bitirdik.
Mənim onları görəşim Oval ofisdə baş tutdu.
Onlar 31 il vuruşdular, aqlasılmaz bir rə-
qəmdir. Oval ofisdə bir-birinə əks tərəfdə əy-

leşmişdilər. Bir saatdan sonra işimiz bitəndə
hər ikisi bir-birini qucaqlayırdı. İndi də onlar
dostdurlar və çox gözəl anlaşırlar. Ona görə
də hər ikinizə təşəkkür etmək istəyirəm. Bu,
həqiqətən inanılmazdır. Cox sağlam olun".

Dünyada artan nüfuz və nəticə

Prezident İlham Əliyevin Misirdə keçirilən
sülh sammitinə dəvət olunması onun
həm regional, həm də qlobal məqyasda artan
siyasi nüfuzunun göstəricisidir. Bu cür bəy-
nəlxalq tədbirlər, xüsusilə sülh və təhlükə-
sizlik kimi həssas mövzularda keçirilən sam-
mitlər, adətən yalnız müstəqil və balanslı xar-
ici siyaset yürüdən, həmcinin etibarlı tərəf-
daş kimi tanınan dövlət və liderləri bir araya
gətirir.

Əvvəli Səh. 3

Azərbaycanın son illerdə Cənubi Qafqaz regionunda yaratdığı yeni reallıqlar, xüsusilə 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra regionda sülh və əməkdaşlıq gündəliyinin təşəbbüskarı kimi çıxış etmesi, ölkənin beynəlxalq aləmdə çəkisini artırıb. Prezident İlham Əliyev bu proseslərin mərkəzində duran əsas figur kimi tanınır. Onun diplomatik əməkdaşlığı, beynəlxalq platformalarda qaldırıldığı qlobal çağırışlara dair konkret və balanslı mövqeyi, Azərbaycanı qlobal dialoqun fəal iştirakçısına çevirib.

Misirdəki sülh sammitinə dəvət həm də onu göstərir ki, Azərbaycan artıq yalnız enerji və tehlükəsizlik məsələlərində deyil, həm də geosiyasi sabitliyin qorunması və sülh təşəbbüslerinin irəli sürülməsi baxımından da

əhəmiyyətli aktor kimi qəbul olunur. Bu, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında həyata keçirilən çoxşaxəli və prinsipial xarici siyasetin nəticəsidir.

Eyni zamanda, belə bir dəvət Azərbaycanın İslam dünyasındaki nüfuzunu da eks etdirir. Misir kimi böyük bir ərəb və İslam ölkəsinin ev sahibliyi etdiyi tədbirdə iştirak, Azərbaycanın müsəlman ölkələri ilə həmraylıyının və inteqrasiya səyərini bir göstərici sidir.

Nəticə etibarilə, Prezident İlham Əliyevin bu kimi yüksək səviyyəli beynəlxalq tədbirlə-

Regionda lider, dünyada böyük aktor

Sülh sammitində dünyanın ən güclüləri sırasında Azərbaycan da var

rə dəvət olunması, onun şəxsi liderlik keyfiyyətlərinin və Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun artlığının bariz nümunəsidir. Bu, ölkənin gelecekdə də beynəlxalq proseslərdə fəal rol oynayacağına dair gözləntiləri artırır.

Bir daha sammit barədə

Donald Tramp Misirdə keçirilən sammitdə "Yenidən qurmaq asan hissə ola bilər. Biz necə qurmağı dünyada hamidən yaxşı bilirik" deyib. ABŞ prezidenti sammitdə iştirak edən digər dünya liderlərini də "köhnə ədavətləri və acı nifratləri bir kənara qoymağ" çağırıb. O əlavə edib ki, "gələcəyimizi keçmiş nəsillərin müharibələri müəyyən etməyəcək".

Qeyd edək ki, İsrail və HƏMAS hərəkatı arasında atəşkəs oktyabrın 10-da günorta saatlarında qüvvəyə minib. Döyüşlər başa çatdırdan sonra qrup sağ qalan 20 mehbusu İsrail, İsrail isə öz növbəsində 1900 felestinli mehbusu azad edib. Oktyabrın 13-də ABŞ, Misir, Qəter və Türkiye sülh sazişi imzaladılar. Sammitdə İsrail və HƏMAS-in nümayəndələri iştirak etməyiblər.

Çağırışlar

ABŞ, Misir, Qəter və Türkiye ABŞ prezidenti

dənti Donald Trampın Qəzza zolağında müqəşşənin həlli planının növbəti mərhələlərini həyata keçirmek üçün məsləhətələşmələrə çağırıb. Bu, Şarm əş-Şeyx sammitindən sonra Misir prezidenti Əbdülfəttah əs-Sisiin dəfərəxanasının bəyanatından sonra deyilir. Məsləhətələşmələr Qəzza zolağında idarəetmə və tehlükəsizlik məsələlərini, eləcə də yenidənqurma məsələlərini əhatə etməlidir, bəyanatda vurğulanır. Zirvə görüşündə sazişin müddəalarının həyata keçirilməsi üçün bütün zəruri vəsitişlərin təmin edilməsi üçün

beynəlxalq ictimaiyyətdə tərəflər arasında əməkdaşlığın vacibliyi vurğulanıb. Bura girovların və əsirlərin mübadiləsinin başa çatdırılması, İsrail qoşunlarının çıxarılması və Qəzza zolağına humanitar yardımın çatdırılması daxildir. Əbdülfəttah əs-Sisi bə-

yan edib ki, yaxın günlərdə Qəzza zolağının yenidən qurulması ilə bağlı müzakirələr başlayacaq. Misir prezidenti Əbdülfəttah əs-Sisi Qəzza zolağında İsrail və Fələstinin HƏMAS hərəkatı arasında müqəşşənin Yaxın Şərqiə sonuncu olacağına ümidi etdiyini bildirib. O, Qəzza sazişinin imzalanmasını regionda "yeni sülh dövrünün qapılarını açan" tarixi dönüs nöqtəsi adlandırıb. Əbdülfəttah əs-Sisi Şarm əş-Şeyxde keçirilən Qəzza sammitindən sonra deyib ki, Misir, eləcə də ərəb və İslam ölkələri ədalət və bərabərliyə əsaslanmalı olan sülh üçün strateji seçimlərini təsdiqləyir. O əlavə edib ki, yaxın günlərdə Qəzza zolağının yenidən qurulması ilə bağlı müzakirələr başlayacaq.

Misir prezidentinin sözlərinə görə, Qəzza zolağında imzalanan atəşkəs sazişi iki dövlətin - İsrail və Fələstin dövlətlərinin mövcudluğuna şərait yaradır. "İki dövləti həll Fələstin və İsrail xalqlarının istəklərini həyata keçirməyin yegane yoludur", o qeyd edib.

V.VƏLİYEV